

Bulletiner från Foteviken

Foteviken 2011-10-02

Märklig stenläggning i Höör

Efter ett mailsamtal med Eta Christensson, en aktiv vikingareenactor, beslöt undertecknad att besiktiga en, som det verkade på beskrivningen, märklig stensättning i skogen strax öster om Höör, några hundra meter söder om landsvägen Höör – Hörby. För att bäst nå platsen, som ligger på en rullstensås mitt inne i tämligen gles skogsterräng, utgår man från en parkeringsplats till en däckfirma på Ekgatan, koordinaterna 55.9262, 13.5641.

Efter ca 130 meter på skogsstigen kommer man fram till en stor flat sten som lagts över en vattensjuk mark. Stigen fortsätter sedan upp på och längs med åsen. Efter ca 140 meter finns stensättningen på åsens nordöstra sida på ca koordinaterna 55.9246, 13.5672.

Anläggningen består av fyra raka stenlinjer med stenar lagda på varandra upp till en dryg halvmeters höjd. Den ligger i slutningen och stenradernas ovasidor bildar inga horisontella ytor utan följer marktopografen. Vid besökstillfället rådde dimma och den exakta orienteringen utifrån solens position var därför svår att fastställa – det verkar dock som om anläggningen är orienterad efter de fyra väderstrecken. Eta har mätt upp innermått och stenfundamentet bildar en perfekt kvadrat med 10,5 meters insidesmått.

Anläggningen är inte orienterad efter rullstensåsen

Anläggningens södra sida sedd från insidan av kvadraten.

utan troligtvis efter väderstrecken. Detta har inneburit ett merarbete vid byggandet eftersom det sydöstra hörnet går in i åsen och man har varit tvungen att göra en terrass för den östra och södra stenraden att vila på.

I det nordvästra hörnet, som också är anläggningens lägsta punkt, saknas stenar på dryga två meter åt båda hållen. Från denna säkerligen ursprungliga öppning antyds en horisontell ”väg” in mot kvadratens mitt. Mittpartiet utgörs av en oval fördjupning på några meters längd vilken ligger mitt på diagonallinjen mellan öppningen i det nordvästra hörnet och anläggningens sydöstra hörn.

Anläggningen från det nordvästra hörnet som en gång måste ha varit ingång.

Strax utanför ingångsöppningen sluttar marken svagt ett trettiotal meter till en stor sank svacka i terrängen.

Enligt Fornsök finns inga fasta fornlämningar i området. Vid kontroll av det äldre kartmaterialet kan konstateras att ingen bebyggelse är känd i området i kartmaterialet från 1700-talet till nutid. Området beskrivs vid Laga skiftet år 1825 som ”466: Ekesängsbackarna, mager sandig jord”. Området går numera under den något märkliga benämningen ”Gyldenpris”. Någon gård med det namnet är mig veterligen, dock utan djupare forskning, inte känd i området.

Vad är då detta för någonting?

Vissa saker bör kunna fastställas:

Det är ingen djurfälla; stenraderna är alltför låga för detta, därtill är det omotiverat att så exakt orientera och bygga en perfekt stenkvadrat för djur.

Den är medveten lagt utifrån andra förutsättningar än terrängformationen. Man har därtill haft omaklet att behöva gräva sig in i åsen i de sydliga partierna. Allt verkar vara lagt med stor omsorg.

Det kan inte vara grund för en byggnad, dels är den för bred, dels är den inte horisontell utan lutar kraftigt.

Det verkar som om det nedsjunkna partiet i mitten med sin ovala form har haft en central betydelse för anläggningen och att stenramen endast är en markering av själva området.

Eta har hört talas om två lokala teorier som enbart utgått från funderingar. En är att man tillverkat cement i anläggningen!! Detta är en märklig hypotes och fullständigt omöjlig. En annan fundering har varit om det varit en pestkyrkogård. Detta verkar dock mindre sannolikt eftersom anläggningen gjorts med stor omsorg när det gäller planformen vilket knappast varit nödvändigt för ett sådant gravområde men också utifrån det faktum att pesten/koleran inte verkar ha härjat så hårt i området på 1700- och 1800-talen.

Kanske är det så att fördjupningen döljer en naturlig källa och att denna ansetts så märklig att man inramat den. Svaret på gåtan kan endast fås om man företar en grävning i den centralt belägna fördjupningen.

Sven Rosborn

Anläggningen sedd från sydöstra hörnet. Murarnas ytterkanter markerade, så även den ovala nedsänkningen mitt i kvadraten. Kamerans förskjutningar gör att den perfekta kvadraten blivit skev.